Regio Noordoost Brabant
RES Regionale Energie Strategie

Raadsinformatiebrief

Bernheze, maart 2023

Onderwerp: ambitie realisatie RES NOB opgave

Geachte raadsleden,

Tijdens de heisessie van de stuurgroep RES NOB in november 2022 is gekeken naar de stand van zaken en ambitie per gemeente en is afgesproken die te delen met de raden om zo de inspanning per gemeente en waar we gezamenlijk staan ten opzichte van het bod RES 1.0 te laten zien.

In onderstaande tabel is de ambitie aan opwek van hernieuwbare elektriciteit voor 2030 weergegeven binnen de Regionale Energiestrategie Noordoost Brabant (RES NOB).
Na enkele conclusies wordt de tabel toegelicht en worden algemene en per gemeente specifieke opmerkingen gemaakt over de inhoud.

Naam gemeente	Opgave TWh	Wind gerealiseerd TWh	Wind pijplijn TWH	Zon op dak gerealiseerd TWH	Zon op dak pijplijn TWh	Zon op land gerealiseerd TWh	Zon op land pijplijn TWh	Totaal gerealiseerd TWh	Totaal pijplijn Twh	Totaal TWh
Bernheze	0,060	0,000	0,000	0,019	0,015	0,000	0,044	0,019	0,059	0,078
Boekel	0,030	0,000	0,000	0,015	0,005	0,000	0,010	0,015	0,015	0,030
Boxtel	0,080	0,000	0,033	0,090	0,010	0,000	0,220	0,090	0,263	0,353
s-Hertogenbosch	0,350	0,045	0,239	0,039	0,007	0,005	0,095	0,089	0,341	0,430
Land van Cuijk	0,280	0,000	0,025	0,090	0,000	0,010	0,155	0,100	0,180	0,280
Maashorst	0,150	0,000	0,000	0,031	0,044	0,012	0,067	0,043	0,111	0,154
Meierijstad	0,280	0,000	0,042	0,103	0,101	0,002	0,143	0,105	0,286	0,391
Oss	0,280	0,000	0,202	0,070	0,000	0,004	0,009	0,074	0,211	0,285
Sint-Michielsgestel	0,040	0,000	0,000	0,010	0,007	0,000	0,023	0,010	0,030	0,040
Vught	0,050	0,000	0,009	0,011	0,022	0,000	0,009	0,000	0,039	0,050
Totaal	1,600	0,045	0,549	0,478	0,210	0,033	0,775	0,556	1,534	2,090

* *Pijplijn betreft de optelsom van alle lopende initiatieven, op dit moment, in één van de fasen van projecten: voortraject, RO-procedure, vergunningaanvraag, vergunningverlening, subsidiebeschikking en bouw.*

Conclusie

- Elke gemeente heeft de ambitie om minimaal de RES opgave voor 2030 te realiseren.
- De totale ambitie groter is dan de opgave. Daarvan is op dit moment 26% gerealiseerd. De verwachting is dat richting 2030 meer netwerkcapaciteit beschikbaar komt, waardoor een tijdige realisatie vlak voor (of vlak na) 2030 mogelijk is.
- Van de totale ambitie wordt 71% gerealiseerd met zonne-energie en 29% met windenergie. Het PBL[1] stelt dat een wind/zon verhouding van ongeveer 4:1 gedurende het jaar gemiddeld voor de beste balans op het netwerk zorgt op nationale schaal. Door de ruimtelijke belemmeringen en luchtvaartbeperkingen is een goede balans op regionale schaal niet haalbaar.

Toelichting tabel

- In kolom 2 is de RES opgave aan opwek hernieuwbare elektriciteit in 2030 in Terawattuur (TWh) uitgedrukt, zoals deze is vastgesteld in de RES NOB 2.0 in 2021 (1 TWh = 1 miljard kWh). De opgave is gerelateerd aan het energiegebruik in de gemeente.
- Per soort opwek is opgegeven wat per februari 2023 gerealiseerd is en wat de gemeente nog wil realiseren tot 2030 (=pijplijn). Hiermee is geen rekening gehouden met de structurele

[1] PBL (2021), Monitor concept-RES: een analyse van de concept Regionale Energie Strategieën.

netcongestie in de hele regio en nog te vergeven transportcapaciteit door congestiemanagement. De ambitie blijft gelijk, maar de realisatiekans neemt hierdoor af.
- Kleinschalig zon op dak (< 15 kWp) op met name woningen is niet meegenomen. Die opwek vindt achter de meter plaats en wordt daarom meegeteld bij de besparingsopgave en niet de opwek opgave.
- Wat aan grootschalig zon op dak (>15 KWp) gerealiseerd is, is over het algemeen gebaseerd op de gegevens uit de Regionale Klimaatmonitor en hebben betrekking op de cijfers over 2020, omdat dit het meest recente jaartal is dat beschikbaar is. Naar verwachting is dus de op dit moment de gerealiseerde opwek groter, maar is die niet bekend.
- Zon en wind op land wat nog in de pijplijn zit hoeft niet vergund te zijn. In sommige gevallen zijn er nog geen concrete locaties hiervan bekend, maar is het de ambitie om die opgave in ieder geval vóór 2030 gerealiseerd te hebben en in de meeste gemeenten ook vóór 2025 vergund te hebben.

Algemene opmerkingen
- Dit betreft de ambitie van de gemeenten en niet de opwek die we moeten rapporteren in de voortgangsrapportage, die elke RES-regio uiterlijk per 1 juli 2023 levert aan het Nationaal Programma RES (NPRES), waarmee op nationale schaal de voortgang van de RES-sen bewaakt wordt. In die voortgangsrapportage zal ook de 4e monitor opgenomen worden, waarin de voortgang van de RES NOB doelstellingen worden weergegeven. Via een raadsinformatiebrief van de stuurgroep en een gezamenlijke raadsinformatieavond worden de gemeenteraden hierover geïnformeerd.
- In die voortgangsrapportage moet het NPRES begrippenkader gehanteerd worden. Daarbij wordt een realisatiegraad toegepast op projecten. Die realisatiegraad is afhankelijk van de fase van besluitvorming en de ruimte op het netwerk. Bij zonneparken houdt dit bijvoorbeeld in dat wanneer een vergunning verleend is, in de huidige situatie van netcongestie in de regio, de bijdrage van het project wordt afgeschaald naar 30%, indien er nog geen gecontracteerde transportcapaciteit is.
- De gemeenten hanteren verschillende rekenmethodieken. We zijn in bovenstaand overzicht uitgegaan van de cijfers die de gemeenten hebben aangeleverd.
- In heel de regio is voor de invoeding van de opgewekte elektriciteit voorlopig geen transportcapaciteit beschikbaar. Dit leidt tot vertraging van de pijplijn. In samenwerking met de netbeheerders en provincie wordt momenteel hard gewerkt aan oplossingen om de realisatie van de opwek te versnellen en voor 2030 haalbaar te maken.

Specifieke opmerkingen per gemeente
- **Bernheze**:
  - Zon op land. Er is nog niets gerealiseerd, maar wel 44.000 MWh in de pijplijn.
  - Fase 1: drie zonnevelden a 13.200 MWh (vvgb afgegeven) waarvan 6.700 MWh mét aansluitcapaciteit.
  - Fase 2: drie zonnevelden a 25.650 MWh (positief principebesluit afgegeven)
  - Fase 3: OER A59 a 5.160 MWh (vooronderzoek gestart)
- **Boekel**:
  - Wil de gehele opgave realiseren door grootschalig zon en conform de zonneladder bij voorkeur door zon op dak. Doordat er al relatief veel zon op dak is gerealiseerd en nog geen zon op land, is de pijplijn zon op land echter groter dan zon op dak.
- **Boxtel**:
  - Wind op land: In Boxtel Noord is een zoekgebied voor windenergie in verkenning. Daar is nog geen concrete invulling aan gegeven, maar in de pijplijn is wel die ambitie opgenomen (3 turbines à 0,011 TWh = 0,033 TWh).

- Zon op land: Conform het door de raad vastgestelde beleidsakkoord van het college is er de ambitie om zo snel mogelijk energieneutraal te zijn en om daarvoor in de periode 2021-2026 jaarlijks een tender van 50 hectare zonneparken uit te zetten, dus 250 hectare in totaal. Wegens netcongestie is alleen de eerste tender uitgezet en zijn daarvoor locaties bekend, maar de ambitie is vijf maal zo groot (5 x 0,044 TWh = 0,22 TWh).

- **'s-Hertogenbosch**:
  - Wind op land: gerealiseerd 5 molens (16,7 MW/0,045 TWh)
  - Wind op land: pijplijn (per 1-1-2023) 16 windmolens in de Duurzame Polder loopt (89,6 MW/0,239 TWh). PlanMER hiervoor loopt. Planning gericht op vergunningverlening vóór 1-1-2025.
  - Wind op land: Belangrijkste risico is tijdige aansluiting door netwerkbeheerders (m.n. uitbreiding pocket Wijchen door TenneT). Vooralsnog gaan 's-Hertogenbosch ervan uit dat de 16 windmolens per 1-1-2030 zijn gerealiseerd.
  - Zon op land: pijplijn (per 1-1-2023):
    - Traject uitvraag 50 ha (75 MW/0,071 TWh)
    - OER A59 (naar schatting 20 MW/0,019 TWh). Voorverkenning start in februari.
    - Heesch-West (5 MW/0,005 TWh)
- **Land van Cuijk:**
  - Wind op land: Het waterschap wil 4 windmolens gaan plaatsen.
  - Zon op land: Heeft 9 zonnepark projecten vergund, waarvan 8 onherroepelijk. 1 is er gerealiseerd. Een aantal projecten loopt aan tegen de netcongestie en lopen hierdoor vertraging op in de uitvoering.
  - Land van Cuijk gaat in 2023 nieuw geharmoniseerd beleid voor zonneparken en windenergie vaststellen
  - Zon op dak: Door netcongestie inschatting dat pijplijn zon op dak 0 is.
- **Maashorst**:
  - Wind op land: Door de luchtvaartbeperkingen (vanwege vliegbasis Volkel) is de kans klein dat er op dit moment rendabele windturbines geplaatst kunnen worden. De Provincie is in gesprek met de Staatssecretaris en Defensie om te kijken naar eventuele mogelijkheden.
  - Zon op land: Hiervan is 14.4 MWp (0,0125 TWh) gerealiseerd en 15.5 MWp (0,0135 TWh) vergund. Een maatschappelijke tender voor zonneparken met een omvang van 90 MWp (0,079 TWh) is in voorbereiding.
  - Zon op land: De gemeente Maashorst werkt samen met gemeente Bernheze en Meierijstad aan de aanmelding voor de uitvraag OER (Opwek Energie Rijksgronden) langs het tracé A50.
  - Net congestie: uitbreiding hoofdstation Uden geprogrammeerd in 2029-2031.
- **Meierijstad:**
  - Wind op land: Vier windmolens Veghel Wind(t) zijn enige die gerealiseerd kunnen worden. Andere molens zijn op dit moment door radarbeperking niet mogelijk.
  - Zon op dak en land: Realisatie is zeer beperkt door op dit moment geen ruimte op het elektriciteitsnetwerk & beperkte investering voor uitbreiding op het netwerk. Dit gaat uit van een lineair scenario tot 2050 waar de raad nog een uitspraak over moet doen in de besluitvorming in mei 2023.
- **Oss:**
  - Wind op land: pijplijn (0,202 TWh)
    - Elzenburg- de Geer wachten we op uitspraak van de Raad van State. Vergunning is afgegeven en aansluiting is geregeld.

        - Voor de Duurzame Polder is MER procedure opgestart. Risico is de aansluiting, afhankelijk van pocket Wijchen. Planning gericht op vergunningverlening vóór 1-1-2025.
    - Zon op land: gerealiseerd (0,004 TWh)
        - De RWZI is gerealiseerd.
        - Daarnaast hebben we nog een demo-opstelling van het duurzaamheidspark (0,5 hectare, deze is echter niet terug te zien in cijfers.
    - Zon op land: pijplijn (0,009 TWh)
        - Zonnepark Munlaan ligt voor de Raad van State, we wachten op uitspraak.
        - De zonneparken aan de Valendonkstraat en Wilgendaal zijn in procedure. Beiden hebben een aansluiting bij Enexis.
- **Sint-Michielsgestel**
    - Wind op land: In het bestuursakkoord 2022-2026 is opgenomen dat de gemeente tot 2030 niet voor windenergie gaat.
    - Zon op land: een tender voor 10 hectare zonneparken is uitgezet. Na bepaling van de voorkeursvolgorde en evaluatie wordt de omvang van de volgende tender bepaald, die minimaal de resterende opgave inhoudt. De intentie is om die opgave vóór 2025 vergund te hebben.
- **Vught**
    - Zon en wind: De ambitie tot 2030 is de realisatie van de opgave 0,05 TWh per jaar. Hiervoor is een planMER in voorbereiding.
    - Aan de hand van de planMER zal het gemeentebestuur een besluit nemen over de verhouding zonne- en windenergie en de mogelijke locaties hiervoor. Op dit moment kan dus niet gezegd worden hoeveel energie met zon en/of wind wordt opgewekt. Daarom is in de tabel de ambitie aan zon en wind op land gelijkelijk verdeeld.
    - Opgave: Het doel is om 0,033 TWh (66%) van de opgave te realiseren met grootschalig zon op dak. Als dat haalbaar is, wordt de overige 0,017 TWh met zon en/of wind op land gerealiseerd. Het totaal van de opgave is ook afhankelijk van de verdeling zon en/of wind en de daadwerkelijke dak potentie voor zon op dak, om de opgave van 0,05 TWh in te vullen tot 2030. Omdat er nog geen politiek bestuurlijke keuze is gemaakt voor zon en/of wind op land, is bij zowel wind op land als zon op land uitgegaan van 0,0085 TWh.

Hoogachtend,
de stuurgroep RES NOB, namens deze,

Marieke Moorman
voorzitter stuurgroep RES Noordoost Brabant